

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสา นักส่งเสริม พัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนแบบมีส่วนร่วม

สุภารัตน์ ปัญหาราช พย.ม, ปร.ด กลุ่มงานเวชกรรมสังคม โรงพยาบาลหนองบัวลำภู

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี โดยชุมชนมีส่วนร่วม พื้นที่การดำเนินการวิจัย เป็นพื้นที่ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนคูณ อำเภอมือง จังหวัดหนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัยประกอบด้วยกลุ่มคณะกรรมการดำเนินการจำนวน 51 คน จิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนจำนวน 45 คน และผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลเด็ก 0-5 ปี จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แนวทางการสนทนากลุ่มแบบมีโครงสร้าง แบบสอบถามจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนมีความเชื่อมั่น Kuder-Richardson; KR 20=0.70 และแบบสอบถามผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลเด็ก 0-5 ปี มีความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha=0.79 เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน 2561 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติอนุมาน ได้แก่ t-test

ผลการวิจัย (1.) ปัจจัยการนำเข้าพบว่า คณะกรรมการดำเนินการได้เสนอแนวคิดและเห็นร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชน (2.) กระบวนการ ได้มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักภายหลังการอบรมได้เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กพบว่าเพิ่มขึ้น จาก 54.67 เป็น 69.24 เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.00$) ส่วนจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชน ภายหลังการอบรมพบว่ามีค่าเฉลี่ยความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้น จาก 31.22 เป็น 33.56 เพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.00$) (3.) ผลลัพธ์คณะกรรมการดำเนินการได้สรุปรูปแบบในการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสา จากนั้นผู้ดูแลหลักจะต้องส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องโดยจะมีจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็กติดตามเยี่ยมเดือนละ 1 ครั้ง และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามได้สนับสนุนเมล็ดพืช และเกลือไอโอดีนให้กับครอบครัวของเด็ก

การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยชุมชนมีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ศักยภาพ ผู้ดูแลหลัก จิตอาสา พัฒนาการ

Model of the potential development of caregivers and volunteers for child 0-5 years development in community participation

Supapon Panharach M.N.S., Ph.D. Social Medicine Department, Nong Bua Lamphu Hospital

Abstract

This research is an action research aimed to study the model of the potential development of caregivers and volunteers for child 0-5 years development in community participation. The research area is in the area of Non Khun health promoting hospital, Mueang District, Nong Bua Lam Phu Province. Purposive Sampling methods was used, the sampling groups consisted the groups of 51 committees, 45 volunteers, and 45 caregivers. The tools used in the research are structured group discussion, the questionnaire having confidence values Kuder-Richardson KR 20 = 0.70 for volunteers and the questionnaire having confidence values Cronbach's Alpha = 0.79 for caregiver. Data were collected during June - September 2018 and analyzed by using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation and inferential statistics including t-test.

The results (1.) Input: the committee indicated that the caregivers and volunteers should be developed the potential. (2.) Process: there was the training for develop the potential of caregivers. After the training, the average of child development promoting behaviors was found that increase from 54.67 to 69.24, this was statistically significantly ($P=0.00$). In the same way, volunteers after training found that the average knowledge in promoting child development was found to increase significantly from 31.22 to 33.56, ($p\text{-value} = 0.00$) (3.) Output: The committee conducted a summary of the model of the potential development of caregivers and volunteers for child 0-5 years development in community participation by providing the potential development of caregivers and volunteers. Furthermore, the caregivers must continuously promote child development by providing volunteers to visit children once a month and Ban Kham Subdistrict Administration Organization should support fresh milk, eggs and iodised salt for the children's family.

The next research should to study the effectiveness of the model of the potential development of caregivers and volunteers for child 0-5 years development in community participation.

Key word: potential, caregiver, volunteer, development

บทนำ

การส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพอนามัยเด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ให้มีความสมบูรณ์ แข็งแรง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคมเป็นสิ่งสำคัญ การปล่อยปละละเลยในการดูแลสุขภาพเด็กอาจทำให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาด้านร่างกายและสมอง ทำให้เด็กมีสติปัญญา มีการเรียนรู้ด้อยลง ร่างกายแคระแกรน ไม่แข็งแรง เจ็บป่วยง่าย หรือมีอันตรายถึงแก่ชีวิต¹ มีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาเด็กอายุตั้งแต่หนึ่งถึงหกขวบพบว่า เด็กที่มีพัฒนาการระดับต่ำจะมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมของครอบครัว² เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจะมีการพัฒนาทักษะทั้งทางด้านการรับรู้อารมณ์ สังคมอย่างเต็มที่ เจริญเติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์แข็งแรง มีความเชื่อมั่นและรู้จักคุณค่าของตนเองมากกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการเอาใจใส่³ สังคมไทยจะปลอดได้หรือไม่ในอนาคตนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก ดังนั้นเด็กจึงเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญและมีค่าสำหรับการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต สังคมไทยจึงมุ่งหวังให้เด็กไทย “เก่ง ดี มีสุข” และสุขภาพแข็งแรง⁴

การพัฒนาสุขภาพตามกลุ่มวัยเป็นยุทธศาสตร์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ในเด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี นั้นมีเป้าหมายให้เด็กมีพัฒนาการสมวัย โดยมุ่งเน้นให้เด็กไทยทุกคนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการที่ถูกต้องจากพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู และชุมชน ตลอดจนการบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กไทย⁵ เพราะพ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลหลักที่มีศักยภาพจะส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพดี เจริญเติบโตและมีพัฒนาการสมวัย⁶ แต่การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากขึ้นก่อให้เกิดการอพยพจากชนบทสู่เขตเมือง และการเป็นแรงงานในต่างประเทศ ผู้อพยพย้ายถิ่นส่วนใหญ่มักเป็นแรงงานหนุ่มสาว และทิ้งให้เด็กอยู่ในความดูแลของผู้สูงอายุ⁷ จากข้อมูลระดับประเทศพบว่า มีเด็กอยู่ในความดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 18.91⁸ พัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 16.39⁹ ข้อมูลเขตสุขภาพที่ 8 พบว่ามีเด็กอยู่ในความดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 24.32⁸ พัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 11.39⁹ จังหวัด

หนองบัวลำภูพบว่า มีเด็กบางส่วนที่ต้องอยู่ในความดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย ร้อยละ 30.61¹⁰ พัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 21.99¹¹ และบริบทของอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูพบว่า มีเด็กบางส่วนที่ต้องอยู่ในความดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย และขาดโอกาสในการส่งเสริมพัฒนาการร้อยละ 30.11¹² พัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 25.99¹³ ซึ่งสูงกว่าข้อมูลทั้งระดับประเทศ เขตสุขภาพ และจังหวัด นอกจากนี้การศึกษาลักษณะของการย้ายถิ่นภายในประเทศที่มีต่อสุขภาพและพัฒนาการเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ร้อยละ 11.0 มีระดับการปฏิบัติกิจกรรมการเลี้ยงดูเด็กเหมาะสมน้อยกว่าร้อยละ 34.2 ใช้ความรุนแรงในการทำโทษทางร่างกายร้อยละ 49.4 เมื่อประเมินพัฒนาการด้วย Denver II พบว่ามีพัฒนาการสงสัยล่าช้าร้อยละ 24.8¹⁴

ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักให้สามารถดูแลเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กโดยพัฒนาศักยภาพจิตอาสาส่งเสริมพัฒนาการเด็กในพื้นที่เพื่อช่วย ปู่ ย่า ตา ยาย และผู้ดูแลหลักให้สามารถดูแลเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็กในชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อให้เด็ก 0-5 ปี มีสุขภาพดี เจริญเติบโต และพัฒนาการสมวัยต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปีโดยชุมชนมีส่วนร่วม

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ประชาชน จิตอาสาและผู้ดูแลหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลเด็กอายุ 0-5 ปี ในชุมชนในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนคูณ ตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

กลุ่มตัวอย่าง มี 3 กลุ่มใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย และสามารถเข้าร่วมวิจัยในช่วงเวลาที่กำหนดได้ คือ กลุ่มคณะกรรมการดำเนินการเป็นตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวน 51 คน ผู้ดูแลหลัก 45 คน และจิตอาสา 45 คน ของหมู่ที่ 14 ตำบลโนนคูณ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนาศักยภาพในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยของผู้ดูแลหลักและจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในชุมชนแบบมีส่วนร่วม ภายใต้สมมติฐาน ก่อนพัฒนาศักยภาพมีการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก mean = 29.43 และ SD = 5.20 หลังพัฒนาศักยภาพมีค่าคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นหลังจากพัฒนา mean = 33.73 และ SD = 3.71 กำหนดการทดสอบเป็น two -side ด้วยความคลาดเคลื่อนชนิดที่หนึ่ง (significance) ที่ 5% และ power 90% ได้จำนวนผู้ป่วยกลุ่มอายุละ 8 คน เด็กอายุ 0-5 ปี แบ่ง 5 กลุ่มอายุ ดังนั้นมีกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ดังนั้นเพื่อข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นกลุ่มอายุละ 1 คนรวมเป็น 45 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน 2561 ด้วยแนวทางการอภิปรายกลุ่มแบบมีโครงสร้างใช้กับกลุ่มคณะกรรมการดำเนินการแบบสอบถามผู้ดูแลหลักในการดูแลเด็ก 1-5 ปี มีความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha = 0.79 เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1. ข้อมูลพื้นฐาน 2. แบบสอบถามพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 4 ด้าน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ ทำประจำ ทำบางครั้ง ไม่ได้ทำและแบบสอบถามจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนมีความเชื่อมั่น Kuder-Richardson KR 20 = 0.70 ประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1. ข้อมูลพื้นฐาน 2. แบบสอบถามความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก คือ ถูกต้องได้ 1 คะแนน ไม่ถูกต้อง ได้ 0 คะแนน ไม่ได้ทำ ได้ 0 คะแนน คะแนนเต็มรวม 35 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปด้วยสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ t-test

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนแบบมีส่วนร่วมได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากโรงพยาบาลหนองบัวลำภูเอกสารรับรองเลขที่ 07/2561

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยนำเข้า(Input)

1. สรรหาตัวแทนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในชุมชน
2. ประชุมคณะกรรมการดำเนินการเพื่อวางแผนการดำเนินการ
 - ค้นหาปัญหา/เข้าใจปัญหา
 - การมีส่วนร่วม
 - วิเคราะห์ปัญหา
 - วางแผนการแก้ไขปัญหา

กระบวนการ(Process)

- ดำเนินการตามแผน
1. พัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักเด็ก 0-5 ปี
 2. พัฒนาศักยภาพจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0 - 5 ปี

ผลลัพธ์(Output)

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนแบบมีส่วนร่วม

ประเมินผลลัพธ์การพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี

ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

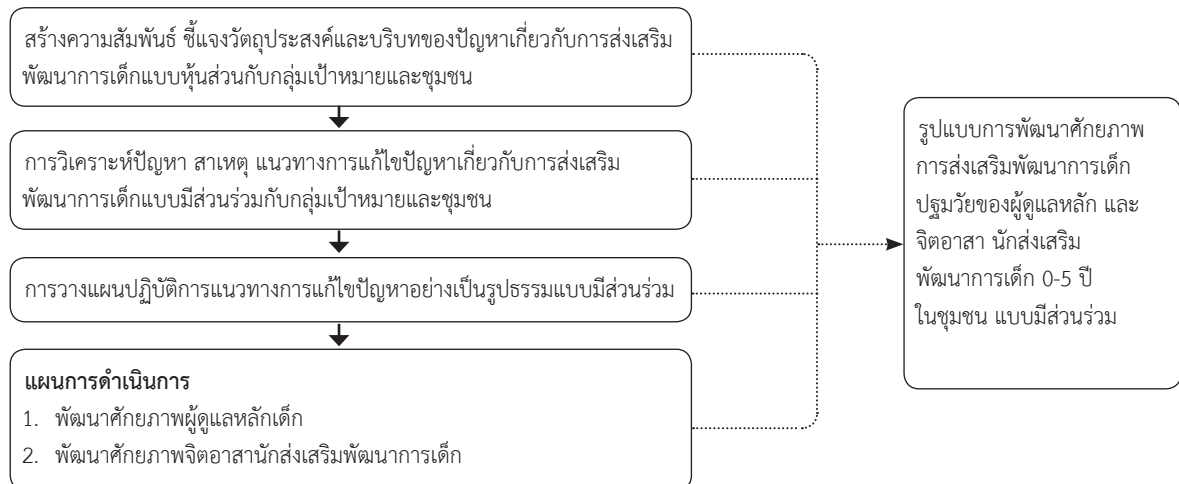
ผลการวิจัย

1. ปัจจัยนำเข้า (Input)

1.1 การประชุมระดมสมองและอภิปราย กลุ่มของคณะกรรมการดำเนินการ

ผู้วิจัยได้สรรหาผู้แทนของชุมชนเพื่อร่วมเป็นคณะกรรมการในการดำเนินการ ประกอบไปด้วยผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโนนคูณผู้รับผิดชอบงานเด็กปฐมวัย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูปฐมวัย ครูพี่เลี้ยงเด็กในศูนย์เด็กเล็กและตัวแทน อสม. ของแต่ละหมู่บ้านในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้าน

โนนคูณ จำนวน 51 คน ผู้วิจัยเริ่มต้นจากการสร้างความคุ้นเคย สร้างความสนิทสนม และนำเข้าสู่การสนทนา อภิปรายกลุ่มและระดมสมองโดยการเกริ่นนำถึงความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี และสภาพที่เกิดขึ้นของบริบทอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูคณะกรรมการดำเนินการได้เสนอแนวคิดและเห็นร่วมกันในการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปีในชุมชนสามารถสรุปเป็นแนวทางการวางแผนการดำเนินการได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 สรุปแนวทางการวางแผนการดำเนินการ

2. กระบวนการ (Process) ดำเนินการตามแผน ดังนี้

2.1 การพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักเด็ก 0-5 ปี

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ดูแลหลักและเด็ก 0-5 ปี

ผลการศึกษาพบว่าผู้ดูแลหลักเด็ก 0-5 ปี ทั้งหมดเป็นเพศหญิงร้อยละ 100 ทำหน้าที่ดูแลเด็ก 0-5 ปี ซึ่งพบว่าเป็น เพศหญิงร้อยละ 55.6 เป็นบุตรลำดับที่ 1 ร้อยละ 66.7 น้ำหนักแรกเกิด 2500-3000 กรัมร้อยละ 57.8 กินนมแม่น้อยกว่า 6 เดือนร้อยละ 64.4 ได้รับวัคซีนครบร้อยละ 93.3 และผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการดูแลเป็นตา ยายร้อยละ 46.6 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลหลัก (N=45) และเด็ก 0-5 ปี (N=45)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ดูแลหลัก		
เพศ		
ชาย	0	0
หญิง	45	100
2. เด็กที่ดูแล 0-5 ปี		
เพศของเด็ก 0-5 ปี ที่ดูแล		
ชาย	20	44.4
หญิง	25	55.6
เด็ก 0-5 ปี ที่ดูแลเป็นบุตรลำดับที่		
ลำดับที่ 1	30	66.7
ลำดับที่ 2	12	26.7
ลำดับที่ 3	3	6.7

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
น้ำหนักแรกเกิดของเด็ก 0-5 ปีที่ดูแล		
2500-3000 กรัม	26	57.8
3001-3500 กรัม	12	26.7
3501-4000 กรัม	7	15.5
ระยะเวลากินนมแม่ของเด็ก 0-5 ปี ที่ดูแล		
น้อยกว่า 6 เดือน	29	64.4
6 เดือน - 1 ปี	13	28.9
มากกว่า 1 ปี	3	6.7
ประวัติการได้รับวัคซีน		
ได้รับครบ	42	93.3
ไม่ทราบ	3	6.7
ความสัมพันธ์ของผู้ดูแลกับเด็ก 0-5 ปี		
พ่อแม่	10	22.2
แม่	7	15.6
ปู่ย่า	7	15.6
ตายาย	21	46.6

2.1.2 การพัฒนาศักยภาพด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปีของผู้ดูแลหลัก

การพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักได้เน้นการฝึกทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา หลังอบรมผู้วิจัยติดตามสอบถามพฤติกรรมหลังการอบรม 2 สัปดาห์พบว่า ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมทำเป็นประจำร้อยละ 100 โดยข้อที่ต้องพัฒนาศักยภาพเพิ่มเติมคือ ด้านอารมณ์ข้อที่ 6 คือมีการสับเปลี่ยนผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็ก บางครั้ง ร้อยละ 33.3 ทำเป็นประจำร้อยละ 15.6 ข้อที่ 2 การสัมผัส อุ้ม กอดเด็กบ่อยๆ ด้วยความรัก และข้อที่ 3 การเล่น หยอกล้อ พูดคุยกับเด็กด้วยความรักสม่ำเสมอ ทำเป็นประจำเพียงร้อยละ 77.8 รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ร้อยละของผู้ดูแลหลักที่แสดงพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก เปรียบเทียบก่อนและหลังการอบรม (N=45)

ข้อ	พฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	ก่อนอบรม			หลังอบรม 2 สัปดาห์		
		ทำเป็นประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่ได้ทำ	ทำเป็นประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่ได้ทำ
I. ด้านร่างกาย							
1	การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ครบถ้วนเหมาะสมตามวัยและปริมาณเพียงพอ	28.9	71.1	0	97.8	2.2	0

ข้อ	พฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	ก่อนอบรม			หลังอบรม 2 สัปดาห์		
		ทำเป็นประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่ได้ทำ	ทำเป็นประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่ได้ทำ
2	การดูแลความสะอาดของช่องปากและฟันเด็กทุกวัน	2.2	97.8	0	100	0	0
3	การกระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กได้มี การเคลื่อนไหว เล่นและออกกำลังกาย	33.3	66.7	0	97.8	2.2	0
4	การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ป้องกันอันตรายและอุบัติเหตุต่างๆ	80.0	20.0	0	100	0	0
5	การจัดเวลาให้เด็กนอนหลับพักผ่อน	48.9	51.1	0	82.2	17.8	0
6	การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ และปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตัวเอง	22.2	77.8	0	100	0	0
7	การดูแลความสะอาดร่างกายของเด็กให้สม่ำเสมอ	6.7	93.3	0	100	0	0
8	การเฝ้าระวังประเมินการเจริญเติบโตของเด็กโดยเทียบกับกราฟประเมินน้ำหนัก อายุและ ส่วนสูงในสมุดสีชมพู	73.3	26.7	0	100	0	0
II. ด้านอารมณ์							
1	วิธีการตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก	95.6	4.4	0	100	0	0
2	วิธีการสัมผัส อุ้ม กอดเด็กบ่อยๆ ด้วยความรัก	24.4	75.6	0	77.8	22.2	0
3	การเล่น หยอกล้อ พูดคุยกับเด็กด้วยความรักสม่ำเสมอ	75.6	24.4	0	77.8	22.2	0
4	วิธีการจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก	82.2	17.8	0	97.8	2.2	0
5	วิธีการที่แสดงถึงการชื่นชม ยกย่องเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ดี และเหมาะสม	24.4	75.6	0	97.8	2.2	0
6	การสับเปลี่ยนผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็ก	84.4	8.9	6.7	15.6	33.3	51.1
7	วิธีการฝึกให้เด็กได้รู้จักการรอคอยที่เหมาะสม	24.4	75.6	0	100	0	0
8	การเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกของอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสม	35.6	64.4	0	100	0	0
9	การจัดการที่ไม่ถูกต้องเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	71.1	24.4	4.4	95.6	4.4	0
10	การสร้างบรรยากาศของครอบครัวให้อบอุ่นและมีความสุข	26.7	73.3	0	100	0	0
III. ด้านสังคม							
1	วิธีการจัดกิจกรรมและกิจกรรมประจำวันที่เหมาะสม	31.1	68.9	0	100	0	0
2	การส่งเสริมให้เด็กร่วมกิจกรรมต่างๆกับบุคคลอื่น	15.6	84.4	0	100	0	0
3	การสอนให้รู้จักการแบ่งปัน	11.1	88.9	0	100	0	0

ข้อ	พฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	ก่อนอบรม		หลังอบรม 2 สัปดาห์	
		ทำประจำ	ทำบางครั้ง	ไม่ได้ทำ	ทำบ้างครั้ง
4	การสอนให้เด็กมีระเบียบวินัย	11.1	88.9	0	100
5	การสอนให้เด็กยอมรับและปฏิบัติตามกฎกติกา	26.7	73.3	0	100
6	วิธีการสอนให้เด็กมีสัมมาคารวะ	11.1	88.9	0	86.13.3
7	วิธีการสอนให้เด็กรู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน	31.1	68.9	0	100
8	การสอนให้เด็กเป็นคนสุภาพเรียบร้อย	8.9	91.1	0	100
ด้านสติปัญญา					
1	การให้คำอธิบายและเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวที่ปลอดภัย	15.6	84.4	0	100
2	วิธีการสอนให้เด็กได้เรียนรู้และการแสดงออกทั้งสื่อสารทางกายและภาษาที่เหมาะสม	68.9	31.1	0	97.8
3	วิธีการสอนให้เด็กแสดงความต้องการที่เหมาะสม	20.0	80.0	0	100
4	การจัดหาของเล่นที่ปลอดภัยเหมาะสมตามวัย	35.6	64.4	0	97.8
5	การเล่นิทาน อ่านหนังสือสำหรับเด็กที่มีภาพประกอบเหมือนจริงให้เด็กฟัง	73.3	26.7	0	100
6	การจัดให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวผ่านประสบการณ์จริง	24.4	75.6	0	93.3
7	การตอบข้อสงสัยของเด็กด้วยท่าทีที่เหมาะสม	22.2	77.8	0	100
8	การจัดให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ประเพณีต่างๆ	33.3	66.7	0	100
9	การส่งเสริมให้เด็กได้ดูทีวี สื่อที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์	33.3	66.7	0	97.8

2.1.3 การวิเคราะห์ศักยภาพของผู้ดูแลหลักด้านพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนก่อนและหลังการอบรม

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลหลักมีคะแนนเฉลี่ยก่อนอบรมเท่ากับ 54.67 และหลังการอบรมเท่ากับ 69.24 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่า คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลหลักหลังการอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของผู้ดูแลหลักก่อน-หลัง การอบรม				
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	$\bar{X}$	SD	t-test	p-value
ก่อนการอบรม	54.67	5.41		
หลังการอบรม	69.24	1.52	-20.105	0.000

2.2 พัฒนาศักยภาพจิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชน

2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานจิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า จิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 97.8 มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ร้อยละ 75.6 การศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 88.9 และร้อยละ 77.8 ไม่มีสมาชิกในครอบครัวที่อายุ 0-5 ปี ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของจิตอาสาสมัครพัฒนาการ จำแนกตามข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	1	2.2
หญิง	44	97.8
อายุ		
20-40 ปี	9	20
41-60 ปี	34	75.6
60 ปี ขึ้นไป	2	4.4
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	40	88.9
ปริญญาตรีขึ้นไป	5	11.1
สมาชิกในครอบครัวอายุ 0-5 ปี		
มี	10	22.2
ไม่มี	35	77.8

2.2.2 ความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของจิตอาสาสมัครพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชน

ก่อนอบรมพบว่าข้อที่จิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็กตอบถูกน้อยที่สุดคือ ด้านสติปัญญาข้อที่ 9 การส่งเสริมให้เด็กได้ดูทีวี สื่อที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์ร้อยละ 53.3 ด้านอารมณ์ ข้อที่ 9 การจัดการเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

ร้อยละ 64.4 และข้อที่ 1 วิธีการตอบสนองต่อความต้องการของเด็กร้อยละ 71.1 ตามลำดับภายหลังการอบรมพบว่า ไม่ถูกต้องเพียง 3 ข้อ คือ วิธีการตอบสนองต่อความต้องการของเด็กตอบถูกต้องร้อยละ 82.2 การจัดการเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมร้อยละ 95.6 และการไม่เปลี่ยนผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็กป๋อยร้อยละ 97.8 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ร้อยละของจิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการจำแนกตามความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนและหลังอบรม (N=45)

ข้อ	ความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	ก่อน	หลังการอบรม
I. ด้านร่างกาย			
1	การรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ครบถ้วน เหมาะตามวัยและปริมาณเพียงพอ	95.6	100
2	การดูแลความสะอาดของช่องปากและฟันเด็กทุกวัน	97.8	100
3	การกระตุ้น ส่งเสริมให้เด็กได้มีการเคลื่อนไหว เล่นและออกกำลังกาย	100	100
4	การจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ป้องกันอันตรายและอุบัติเหตุต่างๆ	95.6	100
5	การจัดเวลาให้เด็กนอนหลับพักผ่อน	97.8	100
6	การเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตัวเอง	86.7	100
7	การดูแลความสะอาดร่างกายของเด็กให้สม่ำเสมอ	93.3	100
8	การเฝ้าระวังประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก โดยเทียบกับกราฟประเมินน้ำหนัก อายุและส่วนสูงในสมุดสีชมพู	97.8	100
II. ด้านอารมณ์			
1	วิธีการตอบสนองต่อความต้องการของเด็ก	71.1	82.2
2	วิธีการสัมผัส อุ้ม กอดเด็กบ่อยๆ ด้วยความรัก	73.3	100
3	การเล่น หยอกล้อ พูดคุยกับเด็กด้วยความรัก สม่ำเสมอ	97.8	100
4	วิธีการจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็ก	97.8	100
5	วิธีการที่แสดงถึงการชื่นชม ยกย่องเมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ดีและเหมาะสม	97.8	100
6	การปรับเปลี่ยนผู้ที่ทำหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็ก	75.6	97.8
7	วิธีการฝึกให้เด็กได้รู้จักการรอคอยที่พอเหมาะ	93.3	100
8	การเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกของอารมณ์และพฤติกรรมที่เหมาะสม	95.6	100
9	การจัดการที่ไม่ถูกต้องเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม	64.4	95.6

ข้อ	ความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก	ก่อน	หลังการอบรม
10	การสร้างบรรยากาศของครอบครัวให้อบอุ่นและมีความสุข	100	100
III. ด้านสังคม			
1	วิธีการจัดกิจกรรมและกิจวัตรประจำวันที่เหมาะสม	93.3	100
2	การส่งเสริมให้เด็กร่วมกิจกรรมต่างๆกับบุคคลอื่น	97.8	100
3	การสอนให้รู้จักการแบ่งปัน	100	100
4	การสอนให้เด็กมีระเบียบวินัย	97.8	100
5	การสอนให้เด็กยอมรับและปฏิบัติตามกฎกติกา	97.8	100
6	วิธีการสอนให้เด็กมีสมาธิ	100	100
7	วิธีการสอนให้เด็กได้รู้จักการช่วยเหลือผู้อื่นตามกำลังของตน	95.6	100
8	การสอนให้เด็กเป็นคนสุภาพเรียบร้อย	97.8	100
IV. ด้านสติปัญญา			
1	การให้คำอธิบายและเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวที่ปลอดภัย	100	100
2	วิธีการสอนให้เด็กได้เรียนรู้และการแสดงออกทั้งสื่อสารทางกายและภาษาที่เหมาะสม	100	100
3	วิธีการสอนให้เด็กแสดงความต้องการที่เหมาะสม	97.8	100
4	การจัดหาของเล่นที่ปลอดภัย เหมาะสมตามวัย	97.8	100
5	การเล่านิทาน อ่านหนังสือสำหรับเด็กที่มีภาพประกอบเหมือนจริงให้เด็กฟัง	95.6	100
6	การจัดให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวผ่านประสบการณ์จริง	95.6	100
7	การตอบข้อสงสัยของเด็กด้วยท่าทีที่เหมาะสม	97.8	100
8	การจัดให้เด็กได้ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ ประเพณีต่างๆ	97.8	100
9	การส่งเสริมให้เด็กได้ดูทีวี สื่อที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์	53.3	100

2.2.3 การวิเคราะห์ความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กของจิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนก่อนและหลังการอบรม

ผลการศึกษาพบว่า จิตอาสาสมัครส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อนอบรมเท่ากับ 31.22 และหลังการอบรมเท่ากับ 33.56 เมื่อทดสอบความแตกต่างทางสถิติพบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้หลังการอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ดังแสดงในตารางที่ 6

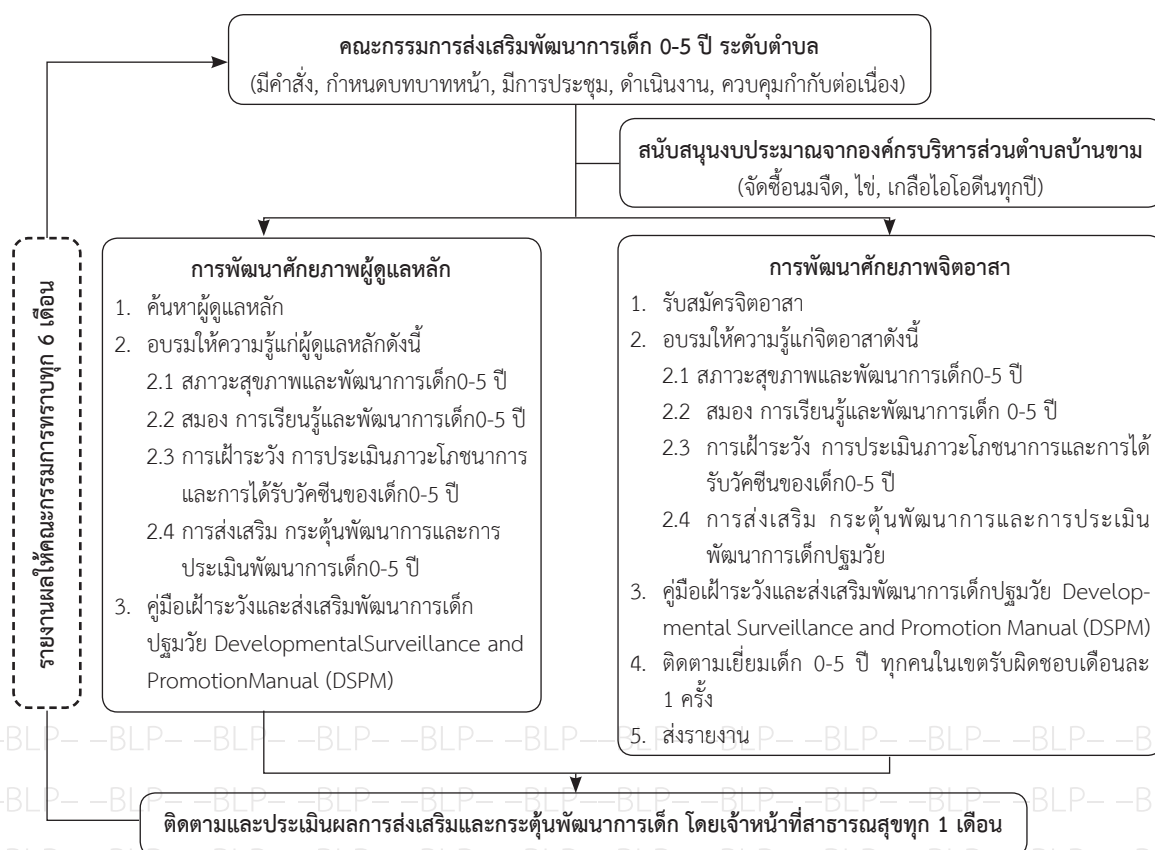
ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ก่อน - หลังการอบรมของจิตอาสา

เปรียบเทียบคะแนนความรู้จิตอาสา	$\bar{X}$	SD	t-test	p-value
ก่อนการอบรม	31.22	1.89		
หลังการอบรม	33.56	0.86	-9.18	0.000

3. ผลลัพธ์ (Output)

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการพัฒนาศักยภาพจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็กและผู้ดูแลหลักให้กับ คณะกรรมการได้ทราบ จากนั้นอภิปรายสรุปรูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสา นักส่งเสริม

พัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนแบบมีส่วนร่วมคือ จัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสา จากนั้นจิตอาสาติดตามเยี่ยมส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่องเดือนละ 1 ครั้ง และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขามได้สนับสนุนนมจิตร ไข่ และเกลือไอโอดีนให้กับ ครอบครัวของเด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุขติดตามและ ประเมินผลการส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการเด็กทุก 1 เดือน พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานให้กับ คณะกรรมการดำเนินการทุก 6 เดือนรายละเอียด ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลัก และจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตำบลโนนคูณ อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู

อภิปรายผลการวิจัย

ผลของการศึกษารูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสา นักส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนแบบมีส่วนร่วมสำเร็จลงได้รับความร่วมมืออย่างดี และด้วยความห่วงใยในสุขภาพและพัฒนาการ

ของเด็ก 0-5 ปี ในชุมชน ทำให้ผู้ใหญ่ในชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี เพื่อให้เด็กได้รับการดูแลสุขภาพและส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมถูกต้อง มีพัฒนาการที่สมวัย จะเห็นได้จากความตั้งใจ

ในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักเด็ก 0-5 ปี เมื่อทดสอบภายหลังการอบรมพบว่า ผู้ดูแลหลักมีพฤติกรรมที่ถูกต้องเหมาะสมเพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยก่อนการอบรมมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 54.66 และหลังการอบรมผู้ดูแลหลักมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กเพิ่มขึ้นเป็น 69.24 ส่วนจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปีมีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน โดยก่อนอบรมความรู้ของจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีค่าเฉลี่ย 31.22 ภายหลังอบรมความรู้ของจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 33.56 สอดคล้องกับการศึกษาของทิพวรรณ งามะพันธ์¹⁵ ได้ทำการศึกษากิจการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนพบว่า หลังการพัฒนาศักยภาพทำให้ผู้เลี้ยงดูเด็กมีคะแนนการปฏิบัติในการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา¹⁵ และการศึกษาการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองต่อปฏิสัมพันธ์และพัฒนาการเด็กพบว่า การให้ความรู้แก่ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการของเด็ก¹⁶ ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้ดูแลหลักเด็ก 0-5 ปีมีความรู้จะส่งเสริมให้มีพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้ถูกต้องเหมาะสมมีประสิทธิภาพเมื่อส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในชุมชนโดยมีจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี ในชุมชนออกติดตามเยี่ยมช่วยเหลือผู้ดูแลหลักในการดูแลสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลได้สนับสนุนนมใจ ไช่ และเกลือไอโอดีนให้กับครอบครัวของเด็ก ทำให้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลหลักและจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปีในชุมชนแบบมีส่วนร่วมมีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพสามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยชุมชนมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ายังมีประเด็นที่ต้องพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้นในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กโดยเฉพาะด้านอารมณ์ คือการไม่เปลี่ยนผู้ทำหน้าที่หลักในการเลี้ยงดูเด็กบ่อย

เกินไป เพราะเมื่อเปลี่ยนผู้ดูแลใหม่เด็กจะมีการปรับตัวกับพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลที่เปลี่ยนบ่อยๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเด็กได้ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ดูแลหลักได้การสัมผัส อุ้ม กอดเด็กบ่อยๆ ด้วยความรัก หายกมือ พูดคุยกับเด็กด้วยความรักสม่ำเสมอ เพื่อให้เด็กมีความอบอุ่นใจ รู้สึกปลอดภัย และมีพัฒนาการที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของผู้ดูแลหลักและจิตอาสาที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 0-5 ปี โดยชุมชนมีส่วนร่วม

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ประชาชน จิตอาสาและผู้ดูแลหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลเด็กอายุ 0-5 ปีในชุมชนและเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลโนนคูณ ตำบลบ้านขาม อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภูทุกท่านที่ต่างได้ร่วมแรงร่วมใจกัน ส่งผลให้การวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

1. วิชัย เทียนถาวร.ตำราการสร้างเสริมสุขภาพแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก; 2555.
2. IsaranurugS, NanthamongkolchaiS, Kaewsiri D. Factors influencing development of children aged one to under six years old. J Med Assoc Thai 2005; 88(1):86-90.
3. Foote JM, Brady LH, Burke AL, Cook JS, Dutcher ME, Gradoville KM, et al. Development of an evidence-based clinical practice guideline on linear growth measurement of children. J Pediatr Nurs 2011; 26: 312-324.
4. ลัดดา เหมาะสุวรรณ, วิชัย เอกพลาการ, นิชรา เรืองดารกานนท์, ปราณี ชาญณรงค์, ภาสกร แสงศุภวานิชย์, จิราลักษณ์ นนทารักษ์ และคนอื่นๆ. สุขภาวะเด็กไทย 2553. กุมารเวชสาร 2553; 17(2): 87- 88.

5. สำนักตรวจและประเมินผล กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการดำเนิน “โครงการส่งเสริมพัฒนาการ เด็กเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558” ปี 2559. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.]; 2559.

6. CDC. Child development: basic information[Internet]. 2017 [cited 2017 Nov 13]. Available From: <https://www.cdc.gov/ncbddd/childdevelopment/facts.html>.

7. ศิริกุล อิศรานุรักษ์, ปราณี สุทธิสุขนธ์. การอบรมเลี้ยงดูเด็ก. ว.สาธารณสุขและการพัฒนา 2550; 5(1):105-118.

8. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู. ผลการคัดกรอง Social Risk พัฒนาการเด็กปีงบประมาณ 2560; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก : https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=890c7adff77936af39aa9c76f6c15e35

9. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู. ผลการดำเนินการคัดกรองพัฒนาการเด็กตามกลุ่มอายุ specialpp ปีงบประมาณ 2560 ; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก : https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=2238b7879f442749bd1804032119e824

10. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู. ผลการดำเนินการคัดกรองพัฒนาการเด็กตามกลุ่มอายุ specialpp เขตสุขภาพที่ 8 จังหวัดหนองบัวลำภู ปีงบประมาณ 2560 ; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก:<https://nbp.hdc.moph.go.th/>

[hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=890c7adff77936af39aa9c76f6c15e35](https://nbp.hdc.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=890c7adff77936af39aa9c76f6c15e35)

11. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู. ผลการคัดกรอง Social Risk พัฒนาการเด็ก เขตสุขภาพที่ 8 จังหวัดหนองบัวลำภู ปีงบประมาณ 2560; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก:https://nbp.hdc.moph.go.th/hdc/reports/report.php?source=pformatted/format1.php&cat_id=1ed90bc32310b503b7ca9b32af425ae5&id=2238b7879f442749bd1804032119e824

12. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมืองหนองบัวลำภู. รายงานการสำรวจเด็ก 0-5 ปี เขตสุขภาพที่ 8 ปี 2560. (อัดสำเนา)

13. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู. ผลการดำเนินงานตรวจคัดกรองพัฒนาการเด็ก; 2560 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก : <http://203.157.169.1/ChildDev/childDev.php?report=Y>.

14. มหาวิทยาลัยมหิดล. ผลกระทบของการย้ายถิ่นภายในประเทศที่มีต่อสุขภาพและพัฒนาการเด็กปฐมวัย : ผลการสำรวจพื้นฐานเชิงปริมาณและคุณภาพ; 2559 [เข้าถึงเมื่อ 22 ธันวาคม 2560]. เข้าถึงได้จาก :https://www.unicef.org/thailand/tha/UNICEF_CLAIMS_Report_Thai.pdf.

15. ทิพวรรณ งามะพันธ์. การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เลี้ยงดูเด็กปฐมวัยโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน [รายงานการศึกษาอิสระ]. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2557.

16. Preteur Y, Lescarret O, Leonardis de M. Family education, child-parent interactions and child development. European Journal of Psychology of Education 1998; 13(4): 461-474.

รับต้นฉบับ : 25 ธันวาคม 2561, ได้รับบทความปรับปรุง: 18 เมษายน 2562, รั้งลงตีพิมพ์: 26 เมษายน 2562